

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Tilsynsrapport

Spesialundervisning: Fatte vedtak om spesialundervisning

Moss kommune - Åvangen skole

Sammendrag

Temaet for tilsynet er spesialundervisning. Tilsynet er en del av felles nasjonalt tilsyn 2018-21. Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at alle elever får et godt utbytte av opplæringen. Elever med behov for spesialundervisning er gitt egne rettigheter i opplæringsloven for å sikre at også disse får et godt utbytte av opplæringen.

Under dette temaet kontrollerer vi skolens praksis når det gjelder å fatte vedtak om spesialundervisning etter opplæringsloven §§ 5-1, 5-3, 5-4, forvaltningsloven §§ 2, 11a, 17, 23, 25, 27 og Barnekonvensjonen artikkel 3 og 12.

I foreløpig tilsynsrapport avdekket vi lovbrudd på fire punkter. Kommunen mottok foreløpig tilsynsrapport 03.11.2020 og har uttalt seg innen fristen.

På bakgrunn av kommunens uttalelse legger vi til grunn at kommunen har rettet alle lovbruddene i foreløpig rapport. Vi avslutter derfor tilsynet med denne rapporten.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at våre konklusjoner bygger på det konkrete kildematerialet som foreligger, og tar bare utgangspunkt i status på det tidspunktet tilsynsrapporten er datert. Tilsynsrapporten er avgrenset til tilsynstemaet, og er ikke noen uttømmende tilstandsvurdering av skolens øvrige virksomhet.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	4
1.1	Kort om kommunen.....	4
1.2	Om gjennomføringen av tilsynet.....	4
1.3	Om tilsynsrapporten.....	5
2	Fatte vedtak om spesialundervisning	6
3	Tilsynet avsluttes	22
4	Dokumentasjonsgrunnlaget	23

1 Innledning

Statsforvalteren fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om skolene oppfyller opplæringsloven med forskrifter.

Dersom skolen ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Vi gir derfor eventuelle pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skolen retter opp brudd på regelverket.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på [www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/](http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/).

1.1 Kort om kommunen

Grunnskolen i Moss kommune består av elleve barneskoler (1.-7.), fire 1.-10.-skoler og to ungdomsskoler (8.-10.). Åvangen skole har skoleåret 2020/2021 ca. 180 elever fra 1. til 7. trinn. Det følger av tall fra GSI at ca. 3,4 % av elevene på Åvangen skole har vedtak om spesialundervisning dette skoleåret.

1.2 Om gjennomføringen av tilsynet

Vi åpnet tilsyn med Moss kommune ved Åvangen skole i brev av 22.06.2020. Kommunen ble pålagt å levere dokumentasjon til oss. Vi har fått dokumentasjonen for å gjennomføre tilsynet.

Spesialundervisning er temaet for tilsynet. Vi har kontrollert følgende undertema:

Fatte vedtak om spesialundervisning, jf. opplæringsloven §§ 5-1, 5-3, 5-4, forvaltningsloven §§ 2, 11a, 17, 23, 25, 27 og Barnekonvensjonen artikkel 3 og 12

Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at alle elever får et godt utbytte av opplæringen. Elever med behov for spesialundervisning er gitt egne rettigheter i opplæringsloven for å sikre at også disse får et godt utbytte av opplæringen.

Vi har ikke sett på hvordan dere oppfyller andre krav i regelverket.

Dokumentasjon

Rektor ble bedt om å fylle ut det digitale egenvurderingsskjemaet i RefLex og sende inn alle relevante dokumenter til hvert av spørsmålene. I tillegg ble skolen bedt om å sende inn følgende dokumenter fra hver elevmappe til 6 elever med vedtak om spesialundervisning:

- siste sakkyndige vurdering

- enkeltvedtaket om spesialundervisning som bygger på den sakkyndige vurderingen som er sendt inn
- dokumentasjon som viser samtykke fra elev/foresatte før vedtak er fattet, dersom dette er skriftliggjort

Tilsynet har vært et skriftlig tilsyn der tilsendte dokumenter inkludert svar i RefLex er grunnlaget for våre vurderinger. Det har ikke vært gjennomført noen intervjuer i tilsynet.

Foreløpig tilsynsrapport

Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til kommunen 03.11.2020. I den presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner.

Kommunen har kommentert innholdet i den foreløpige rapporten innen fristen. Kommunens tilbakemelding inneholder kommentarer og redegjørelse knyttet til de enkelte lovbruddene i foreløpig rapport og ny rutine for vedtak om spesialundervisning.

Vi har behandlet kommentarene fra kommunen under hvert av de aktuelle temaene.

1.3 Om tilsynsrapporten

Kapittel 2 i rapporten er inndelt på følgende måte:

- Rettslig krav
- Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger
- Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalteren har benyttet enkelte forkortelser i den foreløpige tilsynsrapporten:

- LK06: Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06)
- RefLex: Utdanningsdirektoratets nettbaserte system for egenvurdering
- PPT: Pedagogisk-psykologisk tjeneste, også omtalt som PP-tjenesten

2 Fatte vedtak om spesialundervisning

Rettslig krav 1.1 (RefLex 1.1-1.2)

Innhenter skolen samtykke fra elever over 15 år og foreldre til elever under 15 år, før skolen fatter vedtak om spesialundervisning?

Elever over 15 år må gi sitt samtykke før dere fatter vedtak om spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-4 andre ledd. Dersom det er de selv som har bedt om spesialundervisning, er det ikke nødvendig med samtykke til vedtak om spesialundervisning. Det samme gjelder dersom elevene har uttalt underveis i prosessen at de ønsker spesialundervisning. At elevene ikke protesterer mot at skolen fatter vedtak om spesialundervisning, er ikke det samme som å gi et samtykke.

Foreldrene til elever under 15 år må gi sitt samtykke før skolen fatter vedtak om spesialundervisning. Dersom det er de selv som har bedt om spesialundervisning, er det ikke nødvendig med samtykke til vedtak. Det samme gjelder dersom foreldrene har uttalt underveis i prosessen at de ønsker spesialundervisning. At foreldrene ikke protesterer mot at skolen fatter vedtak om spesialundervisning, er ikke det samme som å gi et samtykke.

Begge foreldrene må samtykke til vedtak om å sette i gang spesialundervisning, selv om barnet bare bor fast hos den ene.

Rettslig grunnlag: Opplæringsloven § 5-4 andre ledd.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

Åvangen skole opplyser i RefLex at de har som praksis at foresatte søker om spesialundervisning for sitt barn før vedtaket fattes av rektor. Skolen avholder et evalueringsmøte på slutten av skoleåret for foresatte til elever som har sakkyndige vurderinger med varighet over flere år. Der får de spørsmål om de vil søke om spesialundervisning for sitt barn kommende skoleår. Noen ganger er også eleven selv til stede på møtet (de eldste elevene). Dette dokumenteres videre skriftlig med en søknad underskrevet av begge foreldre. Skolen anser dette som dokumentasjon på at rektor har samtykke til å fatte enkeltvedtak om spesialundervisning.

Vi ser at det nevnte søknadsskjemaet ligger ved alle sakene vi har mottatt. Det fremgår klart av skjemaene at foresatte søker om spesialundervisning og at begge foresatte har underskrevet.

Etter vår vurdering har skolen synliggjort at den innhenter et samtykke som er i tråd med det rettslige kravet over.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.2 (RefLex 1.3-1.4)

Gir skolen eleven og foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, før skolen fatter enkeltvedtak?

Elever og foreldre skal få mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen, før skolen fatter enkeltvedtak.

Rettslig grunnlag: Opplæringsloven § 5-4 andre ledd og barnekonvensjonen artikkel 12.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

I RefLex svarer rektor at tilbakemeldingsmøte med PPT gjennomføres rutinemessig når sakkyndig vurdering er ferdigstilt, og at tilbakemeldingsmøtet i praksis er en gjennomgang av sakkyndigheten hvor foresatte, eventuelt elev og skole kan stille spørsmål til vurderingen fra PPT. Møtet gjennomføres ifølge rektor før foresatte søker om spesialundervisning og før skolen fatter vedtak om spesialundervisning. Rektor opplyser videre at eleven får muligheten til å uttale seg gjennom sine foreldre, der det er hensiktsmessig, og at enkelte elever også kan være med selv.

Det fremgår av tilsendte sakkyndige vurderinger at foresatte er hovedmottaker av dokumentet. Videre har dokumentet et eget punkt avslutningsvis i vurderingen, «Uttalerett og foresattes medvirkning», der foresatte informeres om sin rett til å uttale seg og på hvilken måte de kan gjøre dette.

På bakgrunn av dette er det vår vurdering at elever og foreldre ved Åvangen skole får mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen før det fattes vedtak om spesialundervisning.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.3 (RefLex 1.5-1.6)

Sørger skolen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning?

Dersom utredningen eller anbefalingen i den sakkyndige vurderingen er mangelfull, eller det mangler andre opplysninger i saken, skal skolen be PPT eller andre om supplerende opplysninger.

Rettslig grunnlag: Forvaltningsloven § 17.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger i foreløpig rapport

Rektor opplyser at skolen har nært samarbeid med PPT før tilmelding, underveis i kartleggingsperioden deres, og i tilbakemeldingsmøte i etterkant av en utredning. Behovet for

flere opplysninger har derfor kun meldt seg i forbindelse med en utgående sakkyndig vurdering, som dette året ikke kunne fornyes grunnet koronasituasjonen våren 2020. I dette tilfellet fattet skolen enkeltvedtak på bakgrunn av ny og "fersk" pedagogisk rapport på en elev, da PPT ikke hadde hatt mulighet til å reteste elev samt utarbeide ny sakkyndig vurdering.

Det er vårt generelle inntrykk at de sakkyndige vurderingene fra Moss PPT er svært grundige og informative, og danner et godt grunnlag for å fatte enkeltvedtak. Vi kan derfor godt forstå rektor når hun sier at det sjelden har vært aktuelt å be PPT om ytterligere opplysninger i saken. Vi mener også at det konkrete tilfellet som nevnes av rektor, hvor det var nødvendig å innhente supplerende opplysninger fordi man ikke hadde en oppdatert sakkyndig vurdering, er et godt eksempel på at skolen ivaretar sitt ansvar for å opplyse saken tilstrekkelig. I dette tilfellet fremskaffet skolen, etter anbefaling fra PPT, en grundig pedagogisk rapport om elevens opplæring forrige skoleår. Vedtaket om spesialundervisning ble deretter fattet på bakgrunn av rapporten og eleven/foresattes opplysninger og ønsker.

Samtidig har vi funnet at de sakkyndige vurderingene på enkelte områder er upresise, og at skolen i disse tilfellene skulle ha bedt PPT om en klargjøring. Alle vedtakene vi har mottatt fra skolen opplyser at vedtaket bygger på den sakkyndige vurderingen. Under de rettslige kravene 1.7 og 1.10 har vi påpekt mangler i vedtakene som vi mener kan knyttes til uklarheter i de sakkyndige vurderingene.

I beskrivelsene av hvilke fag elevene skal ha spesialundervisning i, skriver PPT i noen tilfeller basisfag og kunnskapsfag. Begrepene «basisfag» og «kunnskapsfag» beskriver etter vår oppfatning ikke konkret hvilke fag spesialundervisningen skal omhandle. Dermed blir det uklart hvilke fag eleven egentlig har rett til spesialundervisning i og hvordan spesialundervisningstidene skal fordeles mellom de ulike områdene. Vi mener derfor at skolen burde ha bedt PPT om å presisere nærmere hvilke fag som menes, før de fattet enkeltvedtak.

Når det gjelder organiseringen av spesialundervisningen skriver PPT i de fleste tilfeller «i mindre gruppe og som økt voksentetthet i klassen», uten at det spesifiseres nærmere hvor stor del av undervisningen som skal gis på de forskjellige stedene. Den upresise beskrivelsen gir etter vår vurdering skolen for mye valgfrihet knyttet til hvordan skolen ønsker å organisere spesialundervisningen. I vedtakene fra skolen ser vi i mange tilfeller at anbefalingen om «økt voksentetthet i klassen» er tatt bort. Eleven har dermed fått en større del av opplæringen utenfor klassen enn det som opprinnelig var anbefalt i sakkyndig vurdering, uten at dette er nærmere begrunnet (se pkt. 1.10). Dette kan slik vi ser det være en uheldig konsekvens av at den sakkyndige vurderingen i utgangspunktet ikke var presis nok. Dersom PPT mener det er nødvendig og forsvarlig med en viss fleksibilitet ved opplæringen, må det gå klart frem av sakkyndig vurdering hva fleksibiliteten består i. Vi mener at skolen i disse tilfellene skulle ha bedt PPT om å spesifisere nærmere hvor stor del av undervisningen som skulle organiseres i henholdsvis mindre gruppe og i klassen, før de fattet vedtak.

Vi kan ikke se at skolen i de ovenfor nevnte tilfellene har bedt om flere opplysninger fra PPT for å sikre at vedtakene om spesialundervisning blir så klare og tydelige at eleven/foresatte ikke er i tvil om hvilket tilbud som tildeles. Elevens rettsikkerhet svekkes når det ikke er tilstrekkelig presist beskrevet hva som er spesialundervisningens innhold eller hvordan den skal organiseres. Flere

av vedtakene vi har mottatt inneholder de samme manglene som sakkyndig vurderingen (1.7), mens andre vedtak avviker i innhold fra sakkyndig vurdering uten at dette er nærmere begrunnet (1.10).

På denne bakgrunn mener vi at skolen ikke i alle tilfeller sørger for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning.

Kommunens tilbakemelding på foreløpig rapport

Kommunen skriver: *«Åvangen skole har i Reflex beskrevet at de samarbeider med PPT både før, under og i etterkant av en sakkyndig vurdering. I tilbakemeldingsmøtet i etterkant av ferdigstilt sakkyndig vurdering, har skole og foresatte anledning til å be PPT om utdyping og forklaring på det som eventuelt måtte være utydelig. For skolen er det en «selvfølgelighet» at basisfag er norsk, matematikk og engelsk, kunnskapsfag er naturfag, samfunnsfag og krl. Dette er eksempler på begreper som forklares for foresatte i slike møter.*

Vi merker oss imidlertid at Fylkesmannen ser behov for at forklaringer og presiseringer fra PPT skal skriftliggjøres. Vi viser her til ny rutine for Moss Kommune. Vi mener at oppdatert rutine og planlagt dialog med PPT sikrer at skolene i Moss kommune vil sørge for at en sak er tilstrekkelig opplyst før de fatter vedtak om spesialundervisning.».

Det fremgår av kommunens nye rutine for vedtak om spesialundervisning at skolen må vurdere om de har nok informasjon i saken og om sakkyndig vurdering er konkret nok, herunder om det tydelig fremgår: - hvilke fag eleven skal ha spesialundervisning i, hvordan timene skal fordeles mellom fagene og hvordan spesialundervisningen skal organiseres. Rutinen understreker at det må fremkomme hvilke fag innen kunnskapsfag og basisfag eleven trenger spesialundervisning i, og at det må være tydelig om spesialundervisningen skal være i klassen, i gruppe, eneundervisning etc.

Videre presiserer rutinen at skolen må sørge for at PPT utdyper og presiserer innholdet i sakkyndig vurdering, dersom den ikke er tilstrekkelig klar.

Kommunen opplyser at den på bakgrunn av det som har fremkommet i tilsynet vil gå gjennom ny rutine, samt regelverk og maler med alle skolene hvert år i mai. Ved nyansettelser av rektorer eller andre skoleledere vil skoleeieravdelingen ha en tilsvarende gjennomgang særskilt med disse. Videre forteller kommunen at skoleeieravdelingen har jevnlig møter med PPT, der aktuelt regelverk, rutine og maler vil bli gjennomgått for å sikre en helhetlig forståelse i kommunen.

Statsforvalterens vurdering

På bakgrunn av kommunens redegjørelse for ny rutine, samt plan for veiledning av PPT og skolene, er det vår vurdering at kommunen sikrer at skolen sørger for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning.

I vår vurdering har vi lagt stor vekt på at kommunen gjennom sin redegjørelse tydelig viser at den har forstått vår begrunnelse og konklusjon i foreløpig rapport, og rettet seg etter denne. Videre er det av betydning for spørsmålet om ny praksis er sannsynliggjort at vårt inntrykk i tilsynet har vært at skolens og PPTs saksbehandling på spesialundervisningsområdet generelt er god.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.4 (RefLex 1.7-1.8)

Fatter skolen enkeltvedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering?

En sakkyndig vurdering er en vurdering fra PPT som vurderer behovet til eleven, og anbefaler hvilket opplæringstilbud eleven bør få. Så lenge en elev over 15 år eller foreldrene til en elev under 15 år har samtykket til vedtak om spesialundervisning, skal skolen avgjøre saken ved å fatte et enkeltvedtak. Det betyr at dere skal fatte enkeltvedtak når den sakkyndige vurderingen anbefaler spesialundervisning.

Skolen skal fatte enkeltvedtak, selv om PPT ikke anbefaler spesialundervisning og dere derfor kommer til at dere ikke skal gi eleven spesialundervisning.

Rettslig grunnlag: Forvaltningsloven §§ 2 og 23 og opplæringsloven § 5-1 første ledd.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger i foreløpig rapport

På spørsmålet om skolen fatter enkeltvedtak for elever der PPT anbefaler spesialundervisning, svarer rektor ja i RefLex. Som tidligere nevnt har vi bedt om dokumenter fra elevmapper. For samtlige elever er det utarbeidet sakkyndige vurderinger og enkeltvedtak om spesialundervisning.

Når det gjelder tilfellene der PPT ikke anbefaler spesialundervisning, svarer rektor at: «Vi har frem til nå ikke fattet vedtak (i min tid som rektor) i de tilfeller der PPT ikke anbefaler spesialundervisning. I tilbakemeldingsmøte med PPT, når sakkyndigheten er ferdigstilt, vil foresatte og skole få beskjed om at det ikke anbefales spesialundervisning. Dermed vil heller ikke foresatte søke om spesialundervisning. Foresatte har «slått seg til ro» med PPTs anbefaling om tilpasset opplæring og ikke spesialundervisning. Dette har beklageligvis vært vår praksis de siste årene, og jeg ser helt klart det juridiske i dette; at foresatte har klagerett på et enkeltvedtak, men ikke på en sakkyndighet.». Vi er enige i rektors vurdering om at det er hensynet til eleven/foresattes rettssikkerhet, herunder klageretten, som begrunner kravet om enkeltvedtak også i de tilfellene PPT ikke anbefaler spesialundervisning.

På bakgrunn av rektors svar og innsendt dokumentasjon, er det vår vurdering at skolen ikke fatter enkeltvedtak i alle saker der PPT har gjennomført en sakkyndig vurdering.

Kommunens tilbakemelding på foreløpig rapport

Kommunen viser til at det er tydeliggjort i ny rutine at det skal fattes enkeltvedtak i alle saker, også der PPT ikke tilrår spesialundervisning eller skolen kommer frem til at eleven ikke har behov for spesialundervisning.

Statsforvalterens vurdering

Vi viser til vår vurdering i rettslig krav 1.3.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.5 (RefLex 1.9)

Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om vedtakets varighet?

Det skal gå frem av enkeltvedtaket hvor lenge det varer. Enkeltvedtaket kan ikke ha lengre varighet enn den sakkyndige vurderingen vedtaket bygger på.

Rettslig grunnlag: Opplæringsloven § 5-1 første ledd, jf. opplæringsloven § 5-3 andre ledd, jf. forvaltningsloven §§ 2, 23, 25.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

I Reflex svarer rektor ja på spørsmålet og henviser til innsendte vedtak og Moss kommunes vedtaksmal for spesialundervisning.

I vedtakene vi har mottatt fra skolen kommer varigheten av vedtakene tydelig frem. I alle vedtakenes overskrift står det: «Enkeltvedtak om spesialundervisning skoleåret 2020-2021».

Vi legger til grunn at enkeltvedtakene inneholder opplysninger om vedtakets varighet.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.6 (RefLex 1.10)

Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om antall timer spesialundervisning i fagene, og samlet timetall for elevene?

Vedtaket skal vise omfanget av spesialundervisningen, det vil si timetallet for de aktuelle fagene og samlet timetall for eleven. Hvis det går klart frem av den sakkyndige vurderingen hva som er anbefalt, kan vedtaket vise til denne vurderingen.

Rettslig grunnlag: Opplæringsloven § 5-1 første ledd, jf. opplæringsloven § 5-3 andre ledd, jf. forvaltningsloven §§ 2, 23, 25.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

Et enkeltvedtak skal være så klart og tydelig at det ikke er tvil om hva slags opplæringstilbud eleven skal ha. Det anbefales at omfanget av spesialundervisningen oppgis i årstimer.

Rektor opplyser i egenrevisingsskjema at skolens vedtak inneholder opplysninger om omfang av spesialundervisningen. Alle vedtakene Statsforvalteren har fått tilsendt oppgir det totale antallet timer til spesialundervisning, i årstimer.

De fleste vedtakene (fire av seks) inneholder også en angivelse av timer med spesialundervisning fordelt per fag, enten som årstimer per fag eller som uketimer i hvert fag. Disse vedtakene gjør det klart og tydelig for eleven, foresatte og ansatte hvor mange timer spesialundervisning som gis i hvert av fagene.

I to av vedtakene er det imidlertid ikke nærmere spesifisert hvordan timene er fordelt på hvert fag, utover at spesialundervisningen skal gis i basisfag, kunnskapsfag og sosial kompetanse. Vi har tidligere i rapporten, under punkt 1.3, konkludert med at begreper som kunnskapsfag og teoretiske fag etter vår oppfatning ikke er presise nok. Det kommer ikke frem i vedtaket hva som er aktuelle fag eller hvor mange timer eleven skal ha i hvert av de aktuelle fagene. Vi mener at disse to vedtakene ikke er klare og tydelige nok når det gjelder antall timer spesialundervisning i de ulike fagene.

Når det gjelder antall årstimer samlet for opplæringen i elevenes vedtak er det rettslige kravet oppfylt for alle vedtakene. Det rettslige kravet er derimot ikke oppfylt for alle vedtakene når det gjelder antall årstimer per fag. I vår vurdering av de rettslige kravene skal vi undersøke hva som er skolens praksis, og ikke overprøve de enkelte vedtakene. Dette innebærer at skolen kan ha en praksis som oppfyller kravet, selv om vi oppdager feil ved enkelte vedtak. Vi mener på denne bakgrunn at det må legges avgjørende vekt på at de fleste vedtakene vi har sett inneholder informasjon om antall timer per fag. Videre er det relevant at skolens vedtak, etter vår oppfatning, generelt er klare og tydelige.

Vi legger derfor til grunn at skolen har en praksis som oppfyller kravet om at vedtakene skal inneholde opplysninger om antall timer spesialundervisning i de enkelte fagene.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.7 (RefLex 1.11-1.13)

Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilket innhold spesialundervisningen skal ha?

Vedtaket skal vise innholdet i spesialundervisningen, det vil si hvilke fag eller områder eleven skal få spesialundervisning i.

Vedtaket må vise hvilke avvik skolen eventuelt skal gjøre fra de ordinære læreplanene, og hvilke fag avvikene skal gjelde for.

Vurderingen av om eleven har behov for eventuelle avvik fra innholdet i opplæringen, må bygge på kunnskap om elevens læringsforutsetninger og utviklingsmuligheter, opplæringstilbudet, kompetansenivået til de andre elevene på trinnet og målene i læreplanene. Noen elever kan følge de ordinære læreplanene dersom de nødvendige ressursene stilles til rådighet, mens andre

elever kan ha behov for avvik fra kompetansemålene i læreplanene. Vurderingen av om skolen skal la være å gi opplæring knyttet til noen kompetansemål, er en skjønnsmessig vurdering som dere må gjøre konkret for den enkelte eleven.

Hvis det går klart frem av den sakkyndige vurderingen hva PPT anbefaler, kan vedtaket vise til denne vurderingen.

Hvis skolen gjør avvik fra de ordinære læreplanene, må det fremgå av vedtaket hvilke kompetansemål eleven skal nå.

Rettslig grunnlag: Opplæringsloven § 5-1 første ledd, jf. opplæringsloven § 5-3 andre ledd, jf. forvaltningsloven §§ 2, 23, 25.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger i foreløpig rapport

I Reflex svarer rektor at vedtakene inneholder opplysninger om innhold i spesialundervisningen og henviser til innsendte vedtak. Når det gjelder innholdet i vedtakene, henviser alle vedtakene til sakkyndig vurdering.

Når det gjelder avvik fra ordinære læreplaner fremgår det klart i alle vedtakene om eleven skal følge kompetansemålene på sitt trinn eller om eleven skal ha avvik fra kompetansemålene, og for eksempel jobbe etter kompetansemålene på et lavere trinn. Vi mener vedtakene viser tydelig hvilke avvik som gjøres fra ordinære læreplanmål og i hvilke fag dette gjelder. Vedtakene sammenholdt med sakkyndig vurdering viser også en begrunnelse for hvorfor det av hensyn til eleven er nødvendig med avvik fra de ordinære målene.

Mange av vedtakene vi har mottatt er klare og tydelige når det gjelder innholdet i spesialundervisningen. Vedtakene beskriver konkret hvilke fag eller områder opplæringen skal gis i, for eksempel: «norsk (x årstimer), matematikk (x årstimer) og engelsk (x årstimer)».

I andre vedtak, derimot, står det at opplæringen skal gis «I fagene: basisfag, kunnskapsfag og sosial kompetanse». Vi har tidligere i rapporten, under punkt 1.3, konkludert med at begreper som kunnskapsfag og basisfag ikke er presise nok. Begrepene basisfag og kunnskapsfag beskriver etter vår oppfatning ikke konkret hvilke fag spesialundervisningen skal omfatte, i motsetningen til de ovenfor nevnte vedtakene. Dermed blir det uklart hvilke fag eleven egentlig har rett til spesialundervisning i og hvordan spesialundervisningstimen skal fordeles mellom de ulike områdene.

På denne bakgrunn er det vår vurdering at enkeltvedtakene ikke inneholder tilstrekkelige opplysninger om hvilke fag eller områder eleven skal få spesialundervisning i.

Kommunens tilbakemelding på foreløpig rapport

Kommunen skriver: «Skolen har fulgt råd fra PPT om å bruke begrepene «basisfag» og «kunnskapsfag» for to enkeltelever med vedtak om spesialundervisning. Som Fylkesmannen også bemerker i sin rapport, blir dette en «følgefeil», da sakkyndigheten bruker disse begrepene.

Som nevnt i punkt a., trenger ikke begrepene «basisfag» og «kunnskapsfag» å forklares for en lærer/skoleleder; det betyr henholdsvis norsk, matematikk, engelsk og naturfag, samfunnsfag, krle.

Foresatte til elevene har fått disse begrepene godt forklart gjennom dialog med skolen, Videre er det slik at i elevenes individuelle opplæringsplan (IOP) er målene knyttet tydelig opp mot hvert enkeltfag.»

Moss kommune tar imidlertid til etterretning at Statsforvalteren mener de skriftlige vedtakene skal være spesifikke på fag og timefordeling, altså hvilke fag/i hvor mange timer, eleven egentlig har rett til spesialundervisning. Det vises også her til ny rutine for Moss kommune. I rutinen står det at: «*det må fremkomme tydelig i vedtaket hvilke fag eleven skal ha spesialundervisning i og hvordan timene skal fordeles mellom fagene. Eksempelvis må det konkretiseres hvilke basisfag, hvilke kunnskapsfag og hvilke praktisk/estetiske fag eleven skal ha spesialundervisning i.*».

Moss kommune vurderer at vedlagt rutine, samt veiledning til skolene sikrer at skolene i Moss kommune vil fatte vedtak som inneholder tilstrekkelige opplysninger om hvilke fag eller områder eleven skal få spesialundervisning i.

Statsforvalterens vurdering

På bakgrunn av kommunens redegjørelse for ny rutine, samt plan for veiledning av skolene, er det vår vurdering at kommunen sikrer at enkeltvedtakene inneholder tilstrekkelige opplysninger om hvilke fag eller områder eleven skal få spesialundervisning i.

Vi viser for øvrig til vurderingen under rettslig krav 1.3.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.8 (RefLex 1.14)

Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen?

Vedtaket skal vise hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen, det vil si om eleven skal få spesialundervisningen i klassen, i grupper, som eneundervisning eller på en alternativ opplæringsarena. Dere må få frem hvor mye tid eleven skal bruke på de ulike organisatoriske løsningene.

Hvis det fremgår klart av den sakkyndige vurderingen hva PPT anbefaler, kan vedtaket vise til den sakkyndige vurderingen.

Rettslig grunnlag: Opplæringsloven § 5-1 første ledd, jf. opplæringsloven § 5-3 andre ledd, jf. forvaltningsloven §§ 2, 23, 25.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

I RefLex svarer rektor ja på spørsmål om enkeltvedtakene inneholder opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen, og viser til mal for enkeltvedtak om spesialundervisning.

Alle vedtakene vi har mottatt inneholder informasjon om spesialundervisningen skal gjennomføres i klassen, mindre grupper eller en-til-en. Organiseringen av spesialundervisningen blir i vedtakene beskrevet som blant annet «i mindre gruppe x timer i uken og som økt voksentetthet i klassen de resterende timer...», «1/3 av tiden i liten gruppe, med særlig fokus på lesing. Resten av timene skal eleven ha i klassen, med støtte av pedagog og assistent underveis» og «en-to timer i uka organiseres en-til-en, for lese/skriveopplæring».

Vi mener på denne bakgrunn at det går klart frem av vedtakene hvor mye tid eleven skal bruke på de ulike organisatoriske løsningene.

Vi bemerker imidlertid at flere av vedtakene ikke samsvarer med tilrådingen til PPT når det gjelder organiseringen av spesialundervisningen, uten at dette er nærmere begrunnet (se pkt. 1.10). Videre har vi påpekt i pkt. 1.3 at vi mener enkelte av de sakkyndige vurderingene er for upresise når det gjelder organiseringen. Under dette punktet kontrollerer vi imidlertid kun om vedtakene, isolert sett, inneholder tilstrekkelig informasjon om organiseringen.

Vi legger til grunn at enkeltvedtakene inneholder opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.9 (RefLex 1.15)

Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvilken kompetanse de som skal gjennomføre spesialundervisningen skal ha?

Vedtaket skal vise hvilken kompetanse de som skal gjennomføre de ulike delene av spesialundervisningen, skal ha. Skolen kan gjøre unntak fra kompetansekravene slik at assistenter eller andre ufaglærte kan gi spesialundervisning. Dere kan bare gjøre unntak fra kravene til kompetanse i opplæringsloven dersom det gir eleven et forsvarlig utbytte av opplæringen.

Den sakkyndige vurderingen viser ofte hvilken kompetanse de som skal gjennomføre opplæringen bør ha. Hvis dere vedtar den kompetansen som er anbefalt, kan dere vise til den sakkyndige vurderingen.

Rettslig grunnlag: Opplæringsloven § 5-1 første ledd, jf. opplæringsloven § 5-3 andre ledd, jf. forvaltningsloven §§ 2, 23, 25.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

Rektor svarer ja på spørsmål om enkeltvedtakene inneholder opplysninger om hvilken kompetanse de som skal gjennomføre spesialundervisning skal ha, og viser til mal for enkeltvedtak.

I alle mottatte vedtak går det frem hvilken kompetanse de som skal gjennomføre spesialundervisningen skal ha. I vedtakene er det presisert om spesialundervisningen skal gis av «pedagog» eller «assistent/pedagogisk medarbeider», og eventuelt hvor mange årstimer med hver.

Vi legger til grunn at vedtakene inneholder opplysninger om hvilken kompetanse de som skal gjennomføre spesialundervisningen skal ha.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.10 (RefLex 1.16)

Begrunner skolen vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?

Den sakkyndige vurderingen skal inneholde en vurdering av om eleven skal ha spesialundervisning, og eventuelt anbefale hvilken spesialundervisning eleven bør få for å gi eleven et forsvarlig utbytte av opplæringen. Hvis dere avviker fra anbefalingen i den sakkyndige vurderingen, må dere begrunne dette ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen. Dette gjelder enten avviket er knyttet til om dere skal sette i gang spesialundervisning, eller om avviket er knyttet til hvilken spesialundervisning eleven skal få.

Rettslig grunnlag: Opplæringsloven § 5-3 fjerde ledd.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger i foreløpig rapport

I egenvurderingen svarer rektor at skolen begrunner vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, være seg organisering, omfang eller faglige mål. Ifølge rektor beskriver vedtakene hva avviket består i og hvordan det er tenkt gjennomført. I tillegg vurderer skolen hva som er elevens beste og beskriver hvordan eleven får forsvarlig utbytte av opplæringen. Rektor viser for øvrig til malen for enkeltvedtak hvor det blant annet presiseres at: «Dersom vedtaket avviker fra den sakkyndige vurderingen, skal skolen utforme tilbudet i samarbeid med elev/foresatte, legge stor vekt hva elev/foresatte mener og begrunne hvorfor eleven likevel vil få forsvarlig utbytte av opplæringen. (Vurderingen skal være konkret slik at eleven/foreldrene kan forstå hvilke vurderinger som ligger til grunn for avviket. Begrunnelsen er også viktig for en eventuell klageinstans) Dette følger av opplæringsloven §§ 5-3 og 5-4.»

Flere av vedtakene vi har mottatt avviker fra anbefalingen i den sakkyndige vurdering når det gjelder hvilket tilbud eleven skal få (blant annet elev 3, 4 og 5). I disse sakene er skolen tydelig på at det foreligger et avvik fra PPT sin anbefaling, for eksempel der skolen har gitt eleven en-til-en-undervisning. Etter vår vurdering inneholder disse vedtakene en svært grundig redegjørelse for årsaken til at det avvikes fra sakkyndig vurdering og hvordan spesialundervisningen skal gjennomføres. I alle disse vedtakene begrunnes avviket fra sakkyndig vurdering med hensynet til elevens beste. Det fremgår tydelig at eleven/foresatte er hørt i forbindelse med avviket og at det

har blitt lagt stor vekt på deres syn. Et godt eksempel på dette er i saken til elev 5, der PPT ikke har fått tid til å utarbeide ny sakkyndig vurdering på grunn av kapasitetsproblemer som følge av Covid-19. Skolen har i dette tilfellet likevel fattet nytt vedtak i saken, som avviker fra utgått sakkyndig vurdering, etter skriftlig anbefaling om dette fra PPT. I tråd med PPTs anbefaling har skolen fattet vedtak blant annet på bakgrunn av en grundig pedagogisk rapport fra skolen, som dokumenterer elevens behov for spesialundervisning kommende skoleår. Det fremgår tydelig at vedtaket er utarbeidet i samarbeid mellom skolen og foresatte, og at foresatte mener organiseringen og omfanget av spesialundervisningen er til elevens beste. Vi mener at denne saken er et svært godt eksempel på hvordan avvik fra sakkyndig vurdering kan begrunnes på en forsvarlig måte.

Samtidig har vi også sett at det er flere vedtak som avviker fra PPTs anbefaling når det gjelder organiseringen av spesialundervisningen, uten at vi kan se at dette er kommentert eller begrunnet av skolen. Dette gjelder elev 2, men også delvis elev 3 og 4, der vi mener at ikke alle avvikene fra sakkyndig vurdering er tilstrekkelig redegjort for. I alle disse tre sakene anbefaler sakkyndig vurdering at spesialundervisningen organiseres «i mindre gruppe og som økt voksentetthet i klassen.». I vedtakene står det at spesialundervisningen organiseres i liten/mindre gruppe, «jf. sakkyndigheten.». Derimot står det ingenting i vedtakene om økt voksentetthet i klassen, og heller ingen begrunnelse for hvorfor disse elevene bare skal ha spesialundervisningen i liten gruppe og/eller en-til-en.

Vi påpeker at de sakkyndige vurderingene skriver i mindre gruppe «og» i klassen, ikke «eller». Skolen har med andre ord ikke fått et valg mellom den ene eller den andre organiseringen. Vi har imidlertid påpekt, tidligere i rapporten, at vi mener PPT ikke alltid er presise nok i sin beskrivelse av hvordan spesialundervisningen skal organiseres og hvordan timene skal fordeles på de ulike ordningene. Denne typen avvik kan etter vår oppfatning være en uheldig konsekvens av fleksible sakkyndige vurderinger. I de sakene som omtales her foreligger det et relativt omfattende avvik fra sakkyndig vurdering når skolen i sine vedtak har fjernet opplæring «i klassen» og i stedet tar eleven ut av klassen i større grad enn PPT anbefaler. De sakkyndige vurderingene viser for øvrig selv til prinsippet i opplæringsloven § 8-2, om at alle elever skal tilhøre en klasse/basisgruppe. Det er nettopp dette hensynet, om å sikre elevens behov for sosial tilhørighet og inkludering, som tilsier at det må begrunnes særskilt dersom eleven skal tas ut av klassen. I disse sakene har ikke PPT anbefalt at alle timene med spesialundervisning skal gis utenfor klassen. Derfor blir det et klart brudd på skolens begrunnelsesplikt etter § 5-3 fjerde ledd, når vedtaket tar bort «økt voksentetthet i klassen» og gir eleven all undervisning i liten gruppe eller en-til-en, uten nærmere begrunnelse.

Under dette rettslige kravet er spørsmålet om skolen begrunner vedtak der de avviker fra anbefalingen i sakkyndig vurdering. Flere av vedtakene inneholder en begrunnelse for dette, og i noen tilfeller er denne begrunnelsen svært grundig. Samtidig har vi konkludert med at enkelte vedtak avviker fra sakkyndig vurdering på en grunnleggende, og for eleven svært inngripende måte, uten en nærmere begrunnelse. Vi mener disse funnene er for alvorlige til at vi kan legge til grunn at skolen, totalt sett, har en forsvarlig praksis på dette området.

Det er vår vurdering at skolen ikke i alle tilfeller begrunner vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, ved å vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen.

Kommunens tilbakemelding på foreløpig rapport

Når det gjelder de konkrete elevene, opplyser skolen at årsaken til avviket fra sakkyndig vurdering, med hensyn til organisering i liten gruppe fremfor i klassen, er hensynet til elevens beste og elevens utrykte ønske, og at dette valget er gjort i samråd med foresatte.

Kommunen skriver imidlertid at de tar til etterretning at det påpekes et avvik fra sakkyndig vurdering som kun er avklart muntlig med foresatte og ikke begrunnet skriftlig i selve vedtaket. Moss kommune vurderer at ny rutine, samt veiledning vil sikre at skolene i Moss kommune i fremtidige vedtak, der vedtaket avviker fra sakkyndig vurdering, vil vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen.

I den nye rutinen understrekes det at det stilles det særlige krav til begrunnelsen dersom skolen velger å ikke følge den sakkyndige vurderingen, når det fattes enkeltvedtak om spesialundervisning. Videre står det at «Skolen må begrunne hvorfor den ikke følger tilrådingen i den sakkyndige vurderingen, slik at eleven/foreldrene kan forstå hvilke vurderinger som ligger til grunn for dette. Begrunnelsen er også viktig for en eventuell klageinstans. Det er viktig at det i begrunnelsen også fremkommer hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen.».

Statsforvalterens vurdering

Vi har tidligere, i foreløpig rapport, vist til at skolen i flere saker har redegjort grundig for årsaken til at det avvikes fra sakkyndig vurdering og hvordan spesialundervisningen skal gjennomføres, blant annet ved tydelig å vise til at vedtaket er utarbeidet i samarbeid mellom skolen og foresatte og at det er lagt avgjørende vekt på hensynet til elevens beste. I de vedtakene som er grunnlaget for lovbruddet i foreløpig rapport, kan vi derimot ikke se at skolen gjør det klart at vedtaket avviker fra sakkyndig vurdering og heller ikke at de i tilstrekkelig grad skriftliggjør hvordan foresatte/eleven stiller seg til dette.

På bakgrunn av kommunens tilbakemelding om ny rutine, samt plan for veiledning av skolene, er det likevel vår vurdering at kommunens tiltak er tilstrekkelige til å etablere en lovlig praksis. Vi legger derfor til grunn at kommunen sikrer at skolen i tilstrekkelig grad begrunner vedtak som ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen.

Vi viser for øvrig til de hensyn vi har lagt vekt på i vurderingen under rettslig krav 1.3.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.11 (RefLex 1.17)

Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning?

Skolen skal vurdere hva som er til elevens beste når den tar stilling til hvilket omfang, innhold og organisering spesialundervisningen skal ha, og hvilken kompetanse de som skal gjennomføre opplæringen skal ha. Elevens syn er svært viktig i vurderingen av hva som er til elevens beste. Det skal sterke hensyn til for at skolen kan sette elevens beste til side.

Rettslig grunnlag: Barnekonvensjonen artikkel 3.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

I RefLex svarer rektor at skolen lytter til elevens stemme og hva eleven uttrykker av behov knyttet til sin opplæring. Videre, at skolen samarbeider tett med foresatte og lytter til og tar hensyn til deres syn på saken før enkeltvedtaket fattes. Rektor viser også til malen for enkeltvedtak, hvor det fremgår at "Elevens beste" er et eget avsnitt, som blant annet inkluderer PPTs vurdering av elevens beste.

I alle de sakene vi har fått oversendt ser vi at både sakkyndig vurdering og enkeltvedtaket inneholder konkrete vurderinger av barnets beste. Det fremgår også eksplisitt hva som er elevens mening. Eleven er, i de fleste tilfeller, hørt direkte eller gjennom foreldrene, der dette har vært mest hensiktsmessig.

Som tidligere nevnt har vi sett flere gode eksempler på at elevens stemme og hva som er barnets beste har blitt tillagt avgjørende vekt i vedtaket om spesialundervisning, blant annet der skolen har gjort endringer i opplegget som følge av tilbakemeldinger fra eleven. Vi mener skolens praksis på dette området er gjennomgående svært god.

På denne bakgrunn mener vi at skolen tar stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.12 (RefLex 1.18-1.21)

Inneholder enkeltvedtakene, eller oversendelsen av enkeltvedtakene, informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til skolen?

Enkeltvedtaket skal gi informasjon om klagerett, klagefrist, klageinstans og hvor klagen skal sendes.

Rettslig grunnlag: Forvaltningsloven § 27 tredje ledd

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

I egenvurderingsskjemaet svarer rektor ja på spørsmål om enkeltvedtakene inneholder informasjon om at det er klagerett, hva som er klagefristen og hvem som er klageinstans. Rektor opplyser imidlertid at praksis i Moss kommune er at klagen skal sendes skoleavdelingen, ikke til

skolen, jf. mal for enkeltvedtak i Moss kommune. Skoleeier/skoleavdelingen vurderer klagen i samråd med skolen.

Alle vedtakene vi har fått tilsendt bekrefter opplysningene fra rektor. Når det gjelder informasjonen i vedtaket, om at klagen skal sendes til kommunen (ikke skolen), er dette uproblematisk. Selv om kommunen har delegert sin myndighet til å fatte enkeltvedtak om spesialundervisning til rektor, kan den like fullt beholde myndigheten til å behandle klagen som underinstans. Kommunen har derfor full anledning til å bestemme at det er kommunen selv som skal behandle klager på enkeltvedtak i skolen. Poenget med kravet i forvaltningsloven er at parten får informasjon om hvor klagen skal sendes. Dette kravet er derfor også oppfylt.

Vi legger til grunn at enkeltvedtakene inneholder informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og hvor klagen skal sendes

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.13 (RefLex 1.22)

Inneholder enkeltvedtakene, eller oversendelsen av enkeltvedtakene, informasjon om retten til å se sakens dokumenter?

Enkeltvedtaket skal informere om retten til å se sakens dokumenter.

Rettslig grunnlag: Forvaltningsloven § 27 tredje ledd.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

I skolens egenvurdering svarer rektor ja på spørsmål om enkeltvedtakene inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

Det fremgår av alle vedtakene Statsforvalteren har fått tilsendt at skolen informerer om retten til å se sakens dokumenter.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

Rettslig krav 1.14 (RefLex 1.23-1.24)

Fatter skolen vedtak om spesialundervisning så snart som mulig og med oppstartdato ut fra elevens behov?

Skolen skal fatte vedtaket så snart som mulig etter at det foreligger en sakkyndig vurdering, jf. forvaltningsloven § 11 a. Det er elevens behov som avgjør når spesialundervisningen skal starte

opp. Hvis dere oppdager nye eller endrede behov i løpet av skoleåret, skal dere fatte vedtak med oppstart i det aktuelle skoleåret.

Statsforvalterens undersøkelser og vurderinger

I RefLex svarer rektor at spørsmålet om lang saksbehandlingstid ikke er relevant for dem: «Saksbehandlingstid har ikke vært lang på vår skole. Vi er i tett dialog med ppt før og underveis i en utredningsprosess, og får signaler om hva vi kan vente oss i sakkyndig vurdering. Planlegging av tiltak starter allerede da, og vi har vært klare til å fatte enkeltvedtak raskt etter at sakkyndig vurdering foreligger.»

Når det gjelder oppstart av spesialundervisningen svarer rektor: «Ved flerårig sakkyndighet er oppstarttidspunkt ved skoleårets start. Dersom sakkyndig vurdering utarbeides midt i skoleåret, fatter skolen enkeltvedtak umiddelbart, gjeldende for resten av skoleåret. Enkelte elever vil kunne ha behov for spesialundervisning deler av året, og da er dette spesifisert i enkeltvedtaket. Skolen har ingen elever med slikt behov dette skoleåret.»

Enkeltvedtakene vi har sett på er alle fattet i august, på bakgrunn av gjeldende sakkyndig vurdering, søknad fra foresatte og evalueringsmøtet med skolen før sommerferien. På bakgrunn av tilsendte saker er det ingenting som tilsier at skolen ikke fatter vedtak så snart som mulig, eller at spesialundervisningen ikke settes i gang til riktig tid.

Vi mener at skolen fatter vedtak om spesialundervisning så snart som mulig og fastsetter en oppstartdato ut fra elevens behov.

Statsforvalterens konklusjon

Det rettslige kravet er oppfylt.

3 Tilsynet avsluttes

På bakgrunn av vurderingene i kapittel 2, har Statsforvalteren funnet at skolen overholder regelverket på alle områder. Det er derfor ikke grunnlag for å fatte vedtak om pålegg, jf. kommuneloven § 30-4.

Tilsynet avsluttes med denne rapporten.

Christian Nordset

Anders Knudsen

4 Dokumentasjonsgrunnlaget

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet:

1. Dokumentasjon som gjelder elever

Følgende dokumentasjon ble innhentet for totalt seks elever ved Åvangen skole:

- siste sakkyndige vurdering som ligger til grunn for vedtak om spesialundervisning
- enkeltvedtaket om spesialundervisning som bygger på den sakkyndige vurderingen som er sendt inn
- pedagogisk rapport og tilleggsuttalelse i saken fra PPT for én elev

2. Øvrig dokumentasjon

- rektors svar i RefLex
- mal for samtykke (søknadsskjema) til vedtak om spesialundervisning
- mal for enkeltvedtak om spesialundervisning, Moss kommune

3. Kommunens tilbakemelding på foreløpig rapport

- Redegjørelse knyttet til lovbrudd i foreløpig rapport
- Rutine for vedtak om spesialundervisning